

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

AVRUPA İNSAN HAKLARI
MAHKEMESİ KARARLARI BÜLTENİ

(Seçme Kararlar)

Mart- Nisan 2026

Sayı 47

İçindekiler

YAŞAM HAKKI	2
KÖTÜ MUAMELE YASAĞI.....	5
ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI.....	12
ADİL YARGILANMA HAKKI.....	14
ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI	21
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	25
TOPLANTI VE DERNEK KURMA ÖZGÜRLÜĞÜ.....	28
MÜLKİYET HAKKI.....	30

© Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bülteni (Seçme Kararlar), Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

1

YAŞAM HAKKI

1. Karakoç / Türkiye¹ Kararı

Öz: *Başvuru, 1938 yılında ortadan kaybolan yakınlarının akıbeti konusunda etkili soruşturma yürütülmemesi nedeniyle başvuranın yaşam hakkının, kötü muamele yasağının, adil yargılanma hakkının, etkili başvuru hakkının ve ayrımcılık yasağının ihlâl edildiği şikâyetlerine ilişkindir.*

Başvuran, olay tarihinde dört yaşında olan üvey kız kardeşi ile altı yaşındaki kuzeninin, 1938 yılında Tunceli’de yürütülen askerî operasyonlar sırasında kaybolduğunu ileri sürmüştür. Başvurana göre çocuklar önce Ovacık’taki bir askerî üsse götürülmüş, ardından bir askerî yetkilinin ailesine verilmiştir. Başvuran, babasının 1939 yılında dönemin Genelkurmay Başkanına mektup yazarak çocukların akıbeti hakkında bilgi talep ettiğini, sonrasında ise çocukların İstanbul’da ikamet eden Yarbay M.Y.’nin himayesine verildiğini bildirildiğini belirtmiştir. Babasının bir polis memuru eşliğinde M.Y.’nin evini ziyaret ettiği, ancak kendisine gösterilen çocukların kayıp çocuklar olup olmadığını tespit edemediği; daha sonra aile üyeleriyle birlikte aynı adrese yeniden gittiklerinde ise M.Y.’nin ailesinin taşınmış olduğunun öğrenildiği ifade edilmiştir.

Başvuran, babasının 1995 yılında vefat etmesinin ardından kayıp akrabalarının akıbetini araştırmaya devam etmiş ve 21 Aralık 2011 tarihinde Hozat Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuran, çocukların akıbetlerinin araştırılmasını ve sorumluların tespit edilmesini talep etmiştir. Soruşturma kapsamında Yarbay M.Y.’nin 1941 yılında emekli olduğu, 1943 yılında vefat ettiği ve iki erkek çocuğunun bulunduğu tespit edilmiştir. Hozat Cumhuriyet Başsavcılığı, 11 Temmuz 2012 tarihinde, M.Y. ve oğullarının nüfus kayıtlarında kız çocuklarına ilişkin herhangi bir kaydın bulunmaması ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin somut delil elde edilememesi gerekçeleriyle kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir. Başvuranın bu karara yaptığı itiraz da reddedilmiştir.

Başvuran 19 Mart 2013 tarihinde AİHM’e mevcut başvuruyu yapmıştır.

Başvuran Kasım 2017 tarihinde AİHM’i, M.Y.’nin büyük oğlu ile iletişim kurduğu ve ondan kendisi 9-10 yaşlarında iken Türkçe konuşamayan iki küçük kızın eve getirildiğini, büyük olan kızın babasının ölümünden 5 yıl sonra menenjitten öldüğünü, küçük olan kızla ilgili olarak ise annesinin 1950’lerde onunla ilişkisini kestiğini öğrendiği hususlarında bilgilendirmiştir.

Başvuran, olaya ilişkin yeni deliller olduğu iddiasıyla bu defa 25 Mayıs 2015 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur. Savcılık 23 Temmuz 2015

¹Karakoç / Türkiye Kararı, no. 21470/13, 24 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249992>

tarhinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Başvuran, itirazının da reddedilmesi üzerine Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi 13 Şubat 2017 tarihli kararında; kötü muamele yasağının ihlâli kapsamında incelediği başvuru hakkında, 1938 tarihinden itibaren aradan geçen süreyi dikkate alarak, açıkça dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle kabul edilemezlik kararı vermiştir.

Başvuran, 1938 yılında ortadan kaybolan yakınlarının akıbeti konusunda ulusal makamlarca etkili soruşturma yürütülmemesi nedeniyle Sözleşme'nin 2., 3., 6., 13. ve 14. maddeleri kapsamındaki haklarının ihlâl edildiğini iddia etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (Mahkeme ya da AİHM) Değerlendirmesi

AİHM, öncelikle, Sözleşme'nin 4 Kasım 1950 tarihinde kabul edilip 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girdiğine, Türkiye'nin Sözleşme'yi 1954 yılında onayladığına ve iddia edilen olayın ise bu tarihlerden çok önce 1938 yılında meydana geldiğine vurgu yapmıştır.

AİHM'e göre Sözleşme'nin yürürlük tarihinden önce meydana gelen olaylara ilişkin Mahkeme'nin zaman bakımından yetkisi yalnızca yürürlük tarihinden sonra gerçekleşen usulî işlem veya ihlâlleri kapsayabilir. Olay ile yürürlük tarihi arasında "*gerçek bir bağlantı*" bulunması, usul yükümlülüğünün söz konusu olması için vazgeçilmez bir koşuldur. Aradaki süre makul ölçüde kısa olmalı ve nihayet on yılı da aşmamalıdır.

AİHM sonuç olarak, başvuranın 1938 yılında ortadan kaybolan yakınlarının akıbeti konusunda ulusal makamlarca etkili soruşturma yürütülmemesi nedeniyle Sözleşme'nin 2., 3., 6., 13. ve 14. maddeleri kapsamındaki haklarının ihlâli iddiasına ilişkin şikâyetlerinin, Sözleşme hükümleriyle zaman bakımından bağdaşmadığına ve 35. maddenin 4. fıkrası uyarınca reddine karar vermiştir.

2

KÖTÜ MUAMELE YASAĞI

2. Makki / Danimarka² Kararı

Öz: *Başvuru, paranoid şizofreni hastası olan başvuranın bir psikiyatri hastanesinde yaklaşık on bir gün boyunca mekanik olarak yatağa bağlanmasının, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran, 2016 yılı içerisinde çeşitli tarihlerde psikiyatrik nedenlerle hastanede tedavi görmüştür. 3 Haziran 2016 tarihinde bir sağlık çalışanına ciddi şekilde saldırmasının ardından başvuran hakkında mekanik kısıtlama tedbiri uygulanmış ve başvuran saat 13.30 itibarıyla yatağa bağlanmıştır. Tedbir, 16 Haziran 2016 saat 20.18'e kadar devam etmiş; başvuran yaklaşık on bir gün boyunca kısıtlı tutulmuştur.

Bu süreçte başvuran sürekli gözetim altında tutulmuş, düzenli psikiyatrik değerlendirmeler yapılmış ve zaman zaman kısıtlamalar kısmen gevşetilmiştir. Bununla birlikte, ulusal mevzuatta öngörülen bazı usulî güvencelere tam olarak riayet edilmediği; özellikle zorunlu tıbbi değerlendirmelerin öngörülen aralıklarla gerçekleştirilmediği ve bazı incelemelerin bağımsız bir hekim tarafından yapılmadığı tespit edilmiştir.

Psikiyatrik Hasta Şikâyet Kurulu, kısıtlama tedbirinin ilk iki günlük kısmını hukuka uygun bulmuş, ancak devam eden yaklaşık on bir günlük sürenin gereklilik ölçütünü karşılamadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık ulusal mahkemeler, başvuranın tehlikelilik durumunu esas alarak tedbirin tamamını hukuka uygun kabul etmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, başvuranın maruz kaldığı mekanik kısıtlamanın süresi, uygulanma koşulları ve ilgili güvencelerin varlığı ışığında Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında değerlendirme yapmıştır. Mahkeme, psikiyatrik hastalara yönelik zorlayıcı tedbirlerin ancak son çare olarak ve kesinlikle gerekli olduğu sürece uygulanabileceğini yinelemiştir.

Somut olayda Mahkeme, başvuranın başlangıçta ciddi bir tehlike oluşturduğunu kabul etmekle birlikte, mekanik kısıtlamanın yaklaşık on bir gün boyunca kesintisiz sürdürülmesinin “kesinlikle gerekli” olduğunun yeterli şekilde ortaya konulmadığını tespit etmiştir. Özellikle, bu kadar uzun bir süre boyunca daha hafif tedbirlerin neden yeterli olmayacağını açıklanmadığı ve uygulamanın ulusal mevzuatta öngörülen sınırlayıcı yaklaşım ile bağdaşmadığı belirtilmiştir.

Mahkeme ayrıca, zorunlu tıbbi değerlendirmelerin bağımsızlık ve düzenlilik bakımından yetersiz kaldığını ve bu durumun başvuranın korunmasına yönelik usuli güvenceleri zayıflattığını vurgulamıştır. Tedbirin süresi, başvuranın içinde bulunduğu durum ve maruz

²Makki / Danimarka Kararı, no. 10297/23, 31 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur/?i=001-249367>

kaldığı kısıtlamanın ağırlığı birlikte değerlendirildiğinde, uygulamanın insan onuruna saygı ile bağdaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, başvuranın uzun süreli mekanik kısıtlamaya tabi tutulmasının Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını ihlâl ettiğine karar vermiştir.

3. D. M. / İsveç³ Kararı

Öz: *Başvuru, Hazara kökenli ve Hristiyanlığa geçtiğini ileri süren Afganistan vatandaşı başvuranın Afganistan'a sınır dışı edilmesi hâlinde kötü muameleye maruz kalma riski bulunduğu ve bu nedenle sınır dışı kararının AİHS'nin 3. maddesini ihlâl ettiği şikâyetine ilişkindir.*

Başvuru, sığınma başvuruları reddedilen başvuranın İsveç'ten Afganistan'a sınır dışı edilme kararıyla ilgilidir. Başvuran, sınır dışı edilmesinin Sözleşme'nin 2. ve 3. maddelerine aykırı olacağını ve iç hukuktaki yargılamaların, bu maddelerin tek başına veya Sözleşme'nin 13. maddesiyle birlikte ele alındığında gerektirdiği standartlara uymadığını ileri sürmüştür.

Uluslararası raporlara göre, Afganistan'daki genel insan hakları durumunun Ağustos 2021'de Taliban'ın iktidara gelmesinden bu yana sürekli olarak kötüleştiği ve ülkede yaygın insan hakları ihlallerinin olduğu, keyfi tutuklamalar ve gözaltılar, yargısız infazlar ve idam cezası, bedensel ceza, işkence ve diğer kötü muamele biçimlerinin yanı sıra, sert ahlâk yasalarının uygulandığı, Afganistan'ın "teokratik bir polis devleti"ne dönüştüğü ve "koru ve istismar atmosferiyle" yönetildiği belirlenmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, Afganistan'daki genel güvenlik durumunun ciddi ve kırılabilir olduğunu kabul etmekle birlikte, şiddetin yoğunluğunun tek başına Afganistan'a yapılacak her geri göndermenin otomatik olarak AİHS'nin 3. maddesini ihlâl edeceği sonucuna varmak için yeterli olmadığını yinelemiştir. Bununla birlikte Mahkeme, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği ve AB Asıl Üye Devletleri raporlarında Hazara'lar ile Şii Müslümanların risk grubu olarak değerlendirildiğini ve özellikle IŞİD'in faaliyet gösterdiği bölgelerde bu kişilerin uluslararası korumaya ihtiyaç duyabileceğinin belirtildiğine dikkat çekmiştir. Başvuranın Hazara nüfusunun yoğun olduğu bir bölgeden geliyor olması da değerlendirmede dikkate alınmıştır.

Mahkeme ayrıca, başvuranın yalnızca Hazara kökenine değil, Hristiyanlığa geçtiği ve "batılılaşmış" olarak algılanabileceği yönündeki iddialarına da dayanarak risk altında olduğunu ileri sürdüğünü belirtmiştir. Taliban yönetimi altında şeriat hukukunun katı biçimde

³D. M. / İsveç Kararı, no. 48721/22, 26 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249223>

uygulandığı Afganistan’da, din değiştirme veya dine aykırı davranış şüphesinin dahi ciddi insan hakları ihlallerine yol açabileceği ifade edilmiştir.

Mahkeme, gerçek risk değerlendirmesinin tüm kişisel unsurların birlikte ele alınması suretiyle yapılması gerektiğini vurgulamış; ancak iç hukuk makamlarının başvuranın etnik kökeni, dini durumu ve kişisel özelliklerini kümülatif biçimde değerlendirmedeğini tespit etmiştir.

Sonuç olarak Mahkeme, başvuranın kişisel durumunun Afganistan’daki genel insan hakları koşullarıyla birlikte değerlendirildiğinde kötü muamele riski doğurduğu sonucuna ulaşmış ve sınır dışı edilmesinin AIHS’nin 3. maddesini ihlâl edeceğine karar vermiştir.

4. H. D. / İtalya⁴ Kararı

Öz: *Başvuru, refakatsiz bir çocuğun yetişkinler için tasarlanmış bir kabul merkezinde tutulması, bu süreçte maruz kaldığı koşullar ve bu duruma karşı etkili bir başvuru yolunun bulunmaması ile özgürlüğünden yoksun bırakılmasının hukuka uygunluğunun süratle denetlenmemesi nedeniyle Sözleşme’nin 3, 5 ve 13. maddelerinin ihlâl edildiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuran, refakatsiz bir yabancı çocuk olarak İtalya’da Sant’Anna kabul merkezine yerleştirilmiştir. Söz konusu merkez esasen yetişkinler için tasarlanmış olup, başvuranın burada yaklaşık beş ay boyunca tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu süre zarfında başvuran, yetişkinlerle fiilen temas hâlinde bulunmuş, merkezde çocuklara özgü hizmetler, eğitim olanakları ve psikososyal destek sağlanmamıştır. Ayrıca merkezdeki yaşam koşullarının yetersiz olduğu ve hijyen ile temel ihtiyaçların karşılanmasında sorunlar bulunduğu tespit edilmiştir.

Başvuran, bu duruma karşı iç hukukta acil tedbir talebinde bulunmuş, ancak bu başvuru uzun süre sonuçlandırılmamıştır. Başvuranın uygun bir çocuk merkezine nakli ancak Mahkeme tarafından verilen geçici tedbir (Rule 39) sonrasında mümkün olmuştur.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, öncelikle başvuranın tutulma koşullarını Sözleşme’nin 3. maddesi kapsamında incelemiştir. Refakatsiz çocukların özel olarak korunması gereken kırılgan bir grup olduğunu vurgulayan Mahkeme, çocukların yetişkinlerle birlikte veya onlarla yakın temas içinde tutulmasının tek başına dahi sorun teşkil edebileceğini belirtmiştir. Somut olayda, başvuranın uzun süre boyunca yetişkinlere yönelik bir merkezde tutulduğu, çocuklara özgü hizmetlerden yararlanamadığı ve koşulların yaşına uygun olmadığı dikkate alınarak, maruz kaldığı muamelenin insanlık dışı ve aşağılayıcı nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

⁴H. D. / İtalya Kararı, no. 41645/23, 9 Nisan 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249529>

Mahkeme ayrıca, başvuranın özgürlüğünden yoksun bırakılmasının hukuka uygunluğu ve bu durumun denetimi bakımından Sözleşme'nin 5. maddesini incelemiştir. Başvuranın fiilen kapalı bir ortamda tutulduğu ve merkezden ayrılma imkânının bulunmadığı dikkate alınarak, bu durumun özgürlükten yoksun bırakma teşkil ettiği kabul edilmiştir. Bu bağlamda hem alikoymanın hukuki dayanağının yetersiz olduğu hem de başvuranın durumunun süratle yargısal denetime tabi tutulmadığı tespit edilmiştir. Mahkeme, özellikle başvuranın yaptığı başvurunun ancak aylar sonra incelenmiş olmasını dikkate alarak, AİHS'nin 5 § 4 maddesi kapsamında güvence altına alınan "süratle inceleme" şartının ihlâl edildiği sonucuna varmıştır.

Mahkeme, ayrıca başvuranın tutulma koşullarına ilişkin şikâyetlerini ileri sürebileceği etkili bir iç hukuk yolunun bulunup bulunmadığını Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamında değerlendirmiştir. Mevcut başvuru yollarının, başvuranın durumunu sona erdirecek veya koşullarını iyileştirecek nitelikte etkili bir çözüm sunmadığı ve özellikle başvuranın uygun bir merkeze naklinin ancak Mahkemenin geçici tedbiri sonrasında gerçekleştiği dikkate alınarak, etkili başvuru hakkının da ihlâl edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, başvuranın tutulma koşullarının Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını ihlâl ettiğine, özgürlüğünden yoksun bırakılmasının hukuka uygun olmaması ve yargısal denetimin süratle sağlanmaması nedeniyle Sözleşme'nin 5 § 1, 5 § 2 ve 5 § 4 maddelerinin ihlâl edildiğine ve başvuranın şikâyetlerini ileri sürebileceği etkili bir başvuru yolunun bulunmaması nedeniyle Sözleşme'nin 13. maddesinin (3. madde ile bağlantılı olarak) ihlâl edildiğine karar vermiştir.

5. Sekour / Fransa⁵ Kararı

Öz: *Başvuru, terör suçuna iştirakten yargılanan ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvuranın uzun süre tecrit altında tutulmasının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS veya Sözleşme) 3. ve 13. maddelerini ihlâl ettiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuran Cezayir asıllı Sassim Sekour, terör suçuna iştirakten hakkında yürütülen yargılamada Fransa'da bir ceza infaz kurumunda tutuklu bulunduğu sırada uzun süre tecrit altında tutulmuştur. Başvuran bu tecrit tedbiri nedeniyle psikolojik ve sosyal zarara uğradığını, tedbirin gereksiz ve orantısız olduğunu, tedbirin insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını ihlâl ettiğini ve ayrıca bu tecrit kararlarına karşı etkili bir başvuru yolu bulunmadığını ifade etmiştir. Bunlara ilave olarak başvuran tecrit tedbirinin otomatik şekilde uzatıldığını ve her uzatma kararında somut ve bireyselleştirilmiş gerekçelerin ortaya konulmadığını iddia etmiştir.

⁵Sekour / Fransa Kararı, no. 52496/19, 12 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-248971>

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, incelemesinde tecrit tedbirinin süresini, uygulanma gerekçesini, cezaevi koşullarını ve başvuranın bu tedbire karşı sahip olduğu yargısal denetim imkânlarını ayrıntılı şekilde değerlendirmiştir. Ardından yerleşik içtihadına atıfla, tecrit uygulamasının tek başına AİHS'nin 3. maddesini ihlâl etmeyeceğini; ancak böyle bir tedbirin süresi, uygulanma koşulları, gerekçelendirilmesi ve kişi üzerindeki etkileri birlikte dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Somut olayda Mahkeme, başvuranın uzun süre sosyal izolasyona maruz kaldığını kabul etmekle birlikte, tecrit tedbirinin devamına ilişkin kararların otomatik biçimde verilmediğini, güvenlik gerekçelerine dayandırıldığını ve ilgili idari işlemlerin düzenli olarak idari ve yargısal denetime tabi tutulduğunu tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca, başvuranın iç hukukta etkili başvuru yollarına erişiminin bulunduğunu da dikkate almıştır.

Öte yandan Mahkeme, başvuranın yalnızca genel nitelikte iddialarda bulunduğunu; maruz kaldığı tecrit koşullarına ilişkin somut ve ayrıntılı açıklamalar sunmadığını, tam duyuşal veya tam sosyal izolasyona maruz kaldığını ileri sürmediğini belirtmiştir. Bu çerçevede Mahkeme, başvuranın tecrit altında tutulduğu süreçte maruz kaldığı muamelelerin, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele olarak değerlendirilebilecek asgari ağırlık eşığına ulaşmadığı sonucuna varmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, uzun süreli tecrit tedbirinin yeterli gerekçelere dayandığını, düzenli ve etkili yargısal denetime tabi tutulduğunu ve başvuranın maruz kaldığı koşullar bakımından gerekli usulî güvencelerin sağlandığını değerlendirerek AİHS'nin 3. ve 13. maddelerinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

6. Uzun / Türkiye⁶ Kararı

Öz: *Başvuru, Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı kapsamında ceza infaz kurumunda başta aşırı kalabalıklık olmak üzere tutukluluk koşullarının yetersiz olduğu iddiasıyla ilgilidir.*

Başvuranın, tutukluluk koşullarına ilişkin şikâyetini Gaziantep İnfaz Hakimliği reddetmiştir. Başvuran bu karara itiraz etmiş ve Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesi de başvuranın itirazını kesin olarak reddetmiştir.

Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi kararı sonrası, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmıştır. Anayasa Mahkemesi, 28 Ocak 2020 tarihinde kabul edilmezlik kararı vermiştir ve bu karar başvurana 10 Şubat 2020 tarihinde tebliğ edilmiştir.

⁶Uzun / Türkiye Kararı, no. 40797/20, 3 Şubat 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249191>

Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, tutulduğu cezaevinde aşırı kalabalık ve yetersiz sağlık koşullarından şikâyetçi olmuştur.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM'e göre söz konusu davada, nihai iç hukuk kararı 28 Ocak 2020 tarihinde verilmiş ve 10 Şubat 2020 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir. Ancak başvuran 04 Eylül 2020 tarihinde, yani altı aydan fazla bir süre sonra Mahkeme'ye müracaat etmiştir.

AİHM başvuruyu süresinde yapıp yapılmadığı yönünden incelemiş ve Mahkeme Başkanının Covid-19 pandemisi sırasında 16 Mart 2020 ve 09 Nisan 2020 tarihlerinde bir dizi önlemler duyurduğuna ve bunlar arasında 6 aylık süre kuralına da istisna getirildiğine dikkat çekmiştir. Buna göre, 6 aylık sürenin başlangıç veya bitişinin 16 Mart 2020 ile 15 Haziran 2020 tarihleri arasına denk gelmesi halinde süre istisnai olarak 3 ay boyunca işlemeyecektir.

Somut olayda, iç hukuk yolları AYM'nin karar verdiği 28 Ocak 2020 tarihinde tüketilmiştir. 6 aylık süre başvurana AYM kararının tebliğ edildiği 10 Şubat 2020 tarihinde başlamış ve 10 Ağustos 2020 tarihinde dolmuştur. Buna göre, 6 aylık sürenin başlangıç ve bitiş tarihleri yukarıda belirtilen 16 Mart 2020 ile 15 Haziran 2020 arasında kalmamaktadır. Dolayısıyla 3 aylık sürenin işlememesi kuralı başvurana uygulanmaz.

AİHM kararında mevcut başvurunun, altı aylık kuralına uyulmaması nedeniyle Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle hükmetmiştir.

3

ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI

7. Kryuk / Ukrayna⁷ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranların duruşmalar sırasında cam bölme içinde tutulmalarının kötü muamele teşkil ettiği, haklarında uygulanan ev hapsi tedbirinin yeterli gerekçeye dayanmadığı, bu tedbire karşı etkili bir başvuru yolunun bulunmadığı ve ihlaller nedeniyle tazminat hakkının sağlanmadığı gerekçesiyle AİHS'nin 3. ve 5. maddelerinin ihlâl edildiği şikâyetlerine ilişkindir.*

Başvuranlar, polis memuru olan iki kardeş olup silahlı soyguna iştirak şüphesiyle 2017 yılında tutuklanmışlardır. Yaklaşık üç yıl süren tutukluluğun ardından 23 Nisan 2020 tarihinde mahkeme, tutukluluğun devamı için yeterli gerekçe bulunmadığını kabul etmiş ancak başvuranların tanıkları etkileyebileceği gerekçesiyle 24 saatlik ev hapsine karar vermiştir. Bu tedbir daha sonra somut gerekçeler ortaya konulmaksızın birkaç kez uzatılmış, ardından kademeli olarak hafifletilmiştir. Ayrıca başvuranlar, 2018 ile 2020 yılları arasındaki duruşmalarda cam bölme içinde tutulduklarını ileri sürmüşlerdir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, AİHS'nin 3. maddesi kapsamında yaptığı incelemede, cam bölme içinde tutulmanın tek başına aşağılayıcı muamele oluşturmadığını ve metal kafes uygulamalarından farklı olarak otomatik bir ihlâl doğurmadığını belirtmiştir. Somut olayda başvuranların maruz kaldığı koşulların, kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilmesi için gerekli olan asgari ağırlık eşliğine ulaşmadığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun bulunarak kabul edilemez ilan edilmiştir.

Mahkeme, AİHS'nin 5. maddesinin 3. fıkrası yönünden yaptığı değerlendirmede ise ev hapsinin özgürlükten yoksun bırakma niteliğinde olduğunu vurgulamış ve ulusal mahkemelerin başvuranlar hakkında uygulanan ve uzatılan ev hapsi tedbirine ilişkin olarak yeterli ve ilgili gerekçeler ortaya koymadığını tespit etmiştir. Mahkemelerin, tanıkları etkileme riskine ilişkin değerlendirmelerini soyut ve kalıp ifadelerle sınırlı tuttuğu ve başvuranların somut durumunu yeterince değerlendirmedeği görülmüştür. Bu nedenle söz konusu tedbirin uygulanması ve devamı bakımından gerekli gerekçelendirme yükümlülüğünün yerine getirilmediği sonucuna ulaşılmıştır. AİHS'nin 5. maddesinin 4. fıkrası bakımından Mahkeme, başvuranların şikâyetinin esasen 5/3 kapsamında tespit edilen sorunlarla örtüştüğünü belirterek bu başlık altında ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir. Mahkeme, AİHS'nin 5. maddesinin 5. fıkrası kapsamında yaptığı değerlendirmede ise başvuranların maruz kaldıkları ihlaller nedeniyle iç hukukta etkili bir tazminat talep etme imkânına sahip olmadıklarını tespit etmiş ve bu nedenle bu hükmün de ihlâl edildiğine karar vermiştir.

⁷Kryuk / Ukrayna Kararı, no. 50474/20 ve 50480/20, 5 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-248856>

4

ADİL YARGILANMA HAKKI

8. *Khattab / Belçika* ⁸ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın yurt dışında tutuklu bulunması nedeniyle katılmadığı ceza yargılamasında yokluğunda mahkûm edilmesinin ve savunmasını etkili şekilde hazırlama imkânından yoksun bırakılmasının AİHS'nin 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkını ihlâl ettiği yönündeki şikâyetlerine ilişkindir.*

Başvuran hakkında 2013 yılında Suriye’de bir terör örgütünün faaliyetlerine katıldığı iddiasıyla ceza soruşturması başlatılmış; 24 Şubat 2014 tarihinde tutuklanmış, 12 Mayıs 2015 tarihinde ise belirli şartlarla serbest bırakılmıştır. Başvuran, 3 Mayıs 2016 tarihli kararla ilk derece mahkemesi tarafından yedi yıl hapis ve para cezasına mahkûm edilmiş; 2 Haziran 2016 tarihinde bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuştur.

Başvuran, 28 Eylül 2016 tarihinde Belçika’dan ayrılarak Türkiye üzerinden Suriye’ye gitmek üzere yola çıkmış; 6 Ekim 2016 tarihinde Türkiye’de sahte kimlikle yakalanarak tutuklanmıştır. Türkiye’de bulunduğu sırada yazdığı mektuplarda, Belçika’daki yargılamaya katılmak istediğini ifade etmiştir.

Bu süreçte, başvuran 18 Kasım 2016 tarihli istinaf duruşmasına katılmamış, ancak avukatı tarafından temsil edilmiştir. 20 Nisan 2017 tarihli duruşmada ise avukatı dosyanın ayrılmasını talep etmiş, ancak duruşmayı terk etmiş ve sonrasında başvuran temsil edilmemiştir.

Brüksel İstinaf Mahkemesi 2 Haziran 2017 tarihinde davanın ayrılması talebini reddetmiş, başvuranın yokluğunda ilk derece kararını onamış ve derhal tutuklanmasına karar vermiştir.

Başvuran 3 Haziran 2017 tarihinde bu karara karşı itiraz etmiş; yokluğunun Türkiye’de tutuklu bulunmasından kaynaklandığını ve bunun mücbir sebep teşkil ettiğini ileri sürmüştür. İstinaf Mahkemesi 20 Ekim 2017 tarihli kararla itirazı “kabul edilebilir ancak hükümsüz” saymış; başvuranın bilinçli şekilde ülkeyi terk ettiğini, yasadışı giriş nedeniyle Türkiye’de tutuklanmasının kendi davranışından kaynaklandığını ve avukatla temsil edilme imkânından da bilinçli olarak vazgeçtiğini belirlemiştir.

Başvuranın temyiz başvurusu da 21 Mart 2018 tarihinde reddedilmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, sanığın duruşmada hazır bulunma hakkının adil yargılanmanın temel unsurlarından biri olduğunu, ancak bu hakkın açık veya zımni şekilde feragat edilebileceğini hatırlatmıştır.

⁸Khattab / Belçika Kararı, no. 40272/18, 5 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-248849>

Somut olayda Mahkeme, başvuranın istinaf sürecinin devam ettiğini bildiği hâlde ülkeyi terk ettiğini ve bu davranışın kendi iradesine dayandığını vurgulamıştır. Ayrıca başvuranın, istinaf duruşmasının ilk oturumunda avukatı tarafından temsil edilmiş olmasının, duruşmadan haberdar olduğuna işaret ettiğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvuranın daha sonra avukatla temsil edilme imkânından da bilinçli şekilde vazgeçtiğini ve böylece duruşmaya katılmama sonucunu öngörebilecek durumda olduğunu değerlendirmiştir. Ulusal mahkemelerin, başvuranın yokluğunu haklı göstermek için ileri sürdüğü mücbir sebep ve meşru mazeret iddialarını ayrıntılı biçimde inceleyerek reddettiğini ve bu değerlendirmelerin keyfi olmadığını tespit etmiştir.

Savunmanın hazırlanmasına ilişkin olarak ise Mahkeme, başvuranın Türkiye’de bulunmasının kendi davranışının sonucu olduğunu, Belçika makamlarının avukatla iletişimi engellemediğini ve gerekli bilgileri ilettiğini belirlemiştir. Bu çerçevede Mahkeme, başvuranın durumundan ulusal makamların sorumlu tutulamayacağı ve başvuranın kendi davranışıyla yargılamaya katılma imkânını ortadan kaldırdığı sonucuna ulaşmıştır.

AİHM, Sözleşme’nin 6 §§ 1 ve 3 (b), (c) maddelerinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

9. Mlinarević / Hırvatistan⁹ Kararı

Öz: *Başvuru, Anayasa Mahkemesi hâkiminin, daha önceki avukatlık faaliyetleri ve taraflardan birini temsil eden avukatlık firmasında halen oğlunun stajyer olarak çalışması nedeniyle tarafsızlık ilkesine aykırı olarak davaya katılmasının AİHS’nin 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkını ihlâl ettiği ilişkin şikâyetine ilişkindir.*

Başvuru, Anayasa Mahkemesi’nin, eski Hırvatistan Başbakanı Ivo Sanader ile birlikte yargılanan başvuran hakkında yürütülen ceza yargılamasında tarafsızlığını yitirip yitirmediği iddiasına ilişkindir.

Başvuran hakkında 31 Ağustos 2012 tarihinde, bazı şirket temsilcileri ve Sanader ile birlikte, Zagreb’te bulunan bir taşınmazın devlete satışı sürecinde yetki ve görevi kötüye kullanma suçuna yardım etme suçlamasıyla dava açılmıştır. Yargılama sırasında bazı sanıklar suçlamaları kabul etmiş, başvuran ise suçlamaları reddetmiştir. Yargıtay, 4 Nisan 2019 tarihli kesin kararında tüm sanıkları mahkûm etmiş ve başvuranı bir yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Başvuran daha sonra Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuruda bulunmuş; başvurusu eski Başbakan Sanader’in anayasa şikâyetiyle birlikte incelenmiş ve her iki başvuru da 26 Kasım 2020 tarihinde reddedilmiştir.

---

⁹Mlinarević / Hırvatistan Kararı, no. 24406/21, 30Nisan 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249846>

Tarafsızlık tartışması, Anayasa Mahkemesi heyetinde yer alan ve aynı zamanda raportör hâkim olarak görev yapan bir yargıcın önceki mesleki bağlantılarından kaynaklanmıştır. Söz konusu yargıcın geçmişte çalıştığı hukuk bürosuyla bağlantılı avukatların, davadaki ortak sanıklardan birini temsil ettiği; ayrıca yargıcın oğlunun ilgili dönemde bu hukuk bürosunda staj yaptığı anlaşılmıştır. Başvuran, bu ilişkilerin Anayasa Mahkemesi'nin tarafsızlığı konusunda objektif şüphe doğurduğunu ileri sürmüştür.

Hükûmet ise başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediğini savunarak, başvuranın Anayasa Mahkemesi önündeki yargılama sırasında ilgili hâkimin çekilmesini talep etmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, öncelikle Hükûmetin iç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin itirazını incelemiş ve başvuranın davasının, tarafsızlığı tartışma konusu yapılan hâkimin de yer aldığı bir heyet tarafından karara bağlanacağını bildiğine veya makul olarak bilebileceğine dair herhangi bir unsur bulunmadığını belirterek bu itirazı reddetmiştir.

Esasa ilişkin incelemesinde Mahkeme, yerleşik içtihadına atıfla, bağımsızlık ve tarafsızlık değerlendirmesinin subjektif ve objektif testler çerçevesinde yapılması gerektiğini hatırlatmıştır. Buna göre subjektif test, hâkimin kişisel önyargı veya tarafgirlik taşıyıp taşımadığını ortaya koymaya yöneliktir ve aksi kanıtlanmadıkça hâkimin kişisel tarafsızlığının mevcut olduğu varsayılır. Objektif test ise, mahkemenin yapısı ve somut olayın koşulları dikkate alındığında, tarafsızlık konusunda meşru şüphe uyandırabilecek olguların bulunup bulunmadığının değerlendirilmesini gerektirir. Mahkeme bu bağlamda, “adaletin yalnızca yerine getirilmesinin değil, aynı zamanda yerine getirildiğinin de görülmesi gerektiği” yönündeki temel ilkeye vurgu yapmıştır.

AİHM, başvuranın ilgili hâkimin kişisel tarafsızlığına ilişkin somut bir iddia ileri sürmediğini belirterek incelemesini objektif tarafsızlık bakımından yürütmüştür. Yapılan değerlendirmede, söz konusu hâkimin oğlunun, davada ortak sanıklardan birini temsil eden hukuk bürosunda stajyer avukat olarak çalışmasının ve hâkimin geçmiş mesleki bağlantılarının, kamuoyu nezdinde mahkemenin tarafsızlığı konusunda objektif olarak haklı görülebilecek şüpheler doğurabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Mahkeme ayrıca, ilgili hukuk bürosunun, hâkimin Anayasa Mahkemesi'ne atanmasından sonra geçmişte yürüttüğü bazı dosyaları devralmış olmasını da değerlendirmesinde dikkate almıştır. Tüm bu unsurlar birlikte ele alındığında AİHM, başvuranın Anayasa Mahkemesi'nin tarafsızlığına ilişkin kaygılarının objektif olarak haklı görülebileceğini değerlendirmiş ve Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

10. Topaloğlu / Türkiye¹⁰ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın adli yardım talebinin reddedilmesinden dolayı, AİHS'nin 6. Maddesinin 1. fıkrasının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran Aydın ilinin Nazilli ilçesinde iki gayrimenkulün sahibidir. Başvuran her iki mülkünün hukuka aykırı olarak işgal edilmesinden kaynaklanan masraflar için tazminat talep etmiştir. Davalarında başvuran, özellikle kötü mali durumu nedeniyle ilgili mahkeme harçlarından muafiyet olmak üzere hukuki yardım talep etmiştir. Talebini desteklemek amacıyla emeklilik maaşının tek gelir kaynağı olduğunu ve bunun sadece hapisanedeki kişisel ihtiyaçlarını karşıladığını belirtmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranın adli yardım talebini, HMK'nın 336. maddesinin 2. fıkrası uyarınca yargılama giderlerini karşılayabilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeleri sunmadığı ve davada söz konusu olan gayrimenkulün yanı sıra başvuran adına kayıtlı başka bir gayrimenkulün daha bulunduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

Başvuran mahkemeye erişim hakkının ihlâl edildiğini ileri sürerek AYM'ye bireysel başvuruda bulunmuştur. AYM, başvuranın şikâyetini açıkça temelsiz olduğu gerekçesiyle kabul edilemez bulmuştur.

Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından adli yardım talebinin gerekçe gösterilmeksizin reddedilmesinin, mahkemeye erişim hakkının ihlâli teşkil ettiğini, emeklilik maaşının tek gelir kaynağı olduğunu, ilgili mahkeme harçlarını ödeyecek maddi imkânı olmadığını ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, Türk hukuk sisteminde mahkemeler tarafından yürütülen hukuk davalarının, mahkeme harçlarının ödenmesine bağlı olduğunu belirtmektedir. Bu durum, tek başına Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına aykırılık teşkil etmemektedir. Somut olayda, başvuranın açtığı davada kısmen kabul kararı verilmiş ve ayrıca kararda yargılama gideri ve mahkeme harçlarının çoğunun geri ödenmesine hükmedilmiştir. Mahkeme ayrıca iç hukuk mahkemelerinin, başvuranın adli yardım alabilmesi için HMK'da belirtilen hukuki şartları sağlamadığını açıklayan gerekçeler sunduklarını, özellikle başvuranın mali durumuna ilişkin belgeleri sunmadığını belirtmiştir.

Sonuç olarak AİHM, başvuranın mahkemeye erişim hakkının Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının gereklilikleriyle bağdaşmayacak şekilde kısıtlandığını

¹⁰Topaloğlu / Türkiye Kararı, no. 53105/22, 24 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-250061>

kanıtlayamadığını değerlendirerek başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

11. Sarıpınar Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. / Türkiye¹¹ Kararı

Öz: *Başvuru, kendisine verilen idari para cezasına itiraz eden başvuranın, yerel mahkemelerin idari para cezasına yapılan itirazları gözden geçirirken duruşma yapmaması nedeniyle etkin bir itirazda bulunma hakkının ve adil yargılanma hakkının ihlâl edildiği şikâyetine ilişkindir.*

Başvuran, alkollü içki satışı yapan bir işyeri işletmektedir. 14 Ekim 2014 tarihinde saat 00.45 sıralarında işyerinde, yasak saat aralığında (22.00-06.00) alkol satışı yapıldığına ilişkin polis tutanağı düzenlenmiş; bu tutanağa dayanılarak 4250 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca başvuranın sahibi olduğu şirket hakkında idari para cezası uygulanmıştır.

Başvuran, idari para cezasının iptali talebiyle Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğine başvurmuş ve duruşma yapılmasını talep etmiştir. Ancak Hâkimlik, Kabahatler Kanunu'nun 28. maddesi kapsamında sahip olduğu takdir yetkisini kullanarak duruşma yapılmasına gerek olmadığına karar vermiş ve dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda başvuruyu reddetmiştir. Başvuranın, cezanın hukuka aykırı ve ölçüsüz olduğu yönündeki itirazı da Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından reddedilmiştir.

Başvuran daha sonra Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurusunda, ilgili kanun hükmünün Anayasa'ya ve eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, duruşma yapılmadığını, tutanakta imzası bulunan kişiler ile şirket yetkilisinin dinlenmediğini ve uygulanan para cezasının orantısız olduğunu ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 13 Aralık 2016 tarihli kararıyla başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun bularak reddetmiştir. Mahkeme, başvuranın şikâyetlerinin esas itibarıyla kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğunu değerlendirmiş; ayrıca başvuranın ayrımcılık iddialarını somutlaştıramadığını ve ihlâl iddialarını destekleyecek yeterli açıklama veya delil sunmadığını belirtmiştir.

Başvuran, AİHM önünde ise, yerel mahkemelerin yalnızca polis tutanağına dayanarak karar verdiğini, duruşma yapılmaması nedeniyle iddialarını etkili biçimde ileri süremediğini ve bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlâl edildiğini ileri sürmüştür.

---

¹¹Sarıpınar Gıda Sanayi ve Ticaret. Ltd. Şti. / Türkiye Kararı, no. 27814/17, 3 Şubat 2026.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249190>

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, adil yargılanma hakkı kapsamında yaptığı incelemede, ceza yargılamalarında dahi, dava dosyası üzerinden çözümlenebilecek ve sözlü tartışma gerektirmeyen meselelerin bulunması hâlinde duruşma yapılmamasının tek başına Sözleşme'ye aykırılık oluşturmayacağını hatırlatmıştır. Mahkeme, özellikle maddi vakıaların tartışmalı olmadığı, delillerin dosya üzerinden değerlendirilebildiği ve taraflara iddialarını yazılı olarak sunma ile aleyhlerindeki delillere itiraz etme imkânının tanındığı durumlarda sözlü duruşmadan vazgeçilebileceğini belirtmiştir.

Somut olayda AİHM, başvuranın esasen geçici ve kayıtsız bir çalışanın fiillerinden dolayı sorumlu tutulamayacağını ileri sürdüğünü, ancak olayın maddi yönü bakımından taraflar arasında gerçek bir uyuşmazlık bulunmadığını değerlendirmiştir. Mahkeme ayrıca, başvuranın duruşma yapılmasının neden gerekli olduğuna ilişkin somut bir gerekçe ortaya koymadığını da dikkate almıştır.

Bu çerçevede AİHM, yerel mahkemelerin dava dosyası üzerinden yeterli değerlendirme yapabildiği ve başvuranın uygulanan idari para cezasına etkili biçimde itiraz etme imkânından yoksun bırakıldığını gösteren bir unsur bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak Mahkeme, AİHS'nin 6. maddesi kapsamında ileri sürülen şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vererek başvuruyu kabul edilemez bulmuştur.

5

ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI

12. Akşit / Türkiye¹² Kararı

Öz: *Başvuru, hükümlü olan başvuranın okula giden çocukları ile haftasonu görüşme talebinin reddedilmesinin özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlâl edildiği şikâyetine ilişkindir.*

Başvuran, olay tarihinde İzmir T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunurken (“ceza infaz kurumu idaresi”) 26 Eylül 2018 tarihinde, ceza infaz kurumundaki aşırı yoğunluk, hafta sonları personel eksikliği ve güvenlik kaygıları gibi gerekçelere dayanarak, hafta sonları ziyaretlere izin verilmemesi yönünde genel bir karar almıştır.

Başvuranın bu karara karşı İnfaz Hâkimliğine yaptığı şikâyet reddedilmiş; ardından Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itiraz da 13 Kasım 2018 tarihinde başvuran aleyhine sonuçlanmıştır. Başvuranın Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvuru ise 16 Temmuz 2020 tarihinde kabul edilemez bulunmuştur.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, Anayasa Mahkemesinin 16 Temmuz 2020 tarihli kararının, ceza infaz kurumu idaresinin 26 Eylül 2018 tarihli kararına ilişkin yargılama süreciyle değil, 16 Ekim 2019 tarihli yeni karara ilişkin süreçle bağlantılı olduğunu tespit etmiştir.

Mahkeme, dosyadaki belgelerden, Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesinin 13 Kasım 2018 tarihli kararının başvurana 29 Ocak 2019 tarihinde tebliğ edildiğini ve Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun ise 3 Ocak 2020 tarihinde yapıldığını not etmiştir. Bu çerçevede AİHM, bireysel başvurunun gerçekten 13 Kasım 2018 tarihli karara ilişkin olması hâlinde, Anayasa Mahkemesine otuz günlük yasal süre geçtikten sonra yapılmış olacağına dikkat çekmiştir.

Mahkeme, mevcut belgeler ışığında, başvuranın Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvurunun ceza infaz kurumu idaresinin 16 Ekim 2019 tarihli kararına ilişkin olduğunu; buna karşılık AİHM önündeki mevcut başvurunun ise 26 Eylül 2018 tarihli karara yönelik şikâyetleri konu aldığını değerlendirmiştir.

Bu nedenle AİHM, başvuranın, mevcut başvurunun konusunu oluşturan işleme ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi önünde usulüne uygun bir bireysel başvuruda bulunduğunu ortaya koyamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, başvurunun iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle Sözleşme’nin 35 §§ 1 ve 4. maddeleri uyarınca kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

¹²Akşit / Türkiye Kararı, no. 8253/21, 3 Şubat 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249192>

13. Kahraman / Türkiye¹³ Kararı

Öz: *Başvuru, olay tarihinde ceza infaz kurumunda bulunan başvuranın odasında yapılan arama esnasında tespit edilen günlüğün, içeriğinin sakıncalı olması nedeniyle başvurandan alınarak ceza infaz kurumunda muhafaza edilmesine ilişkindir.*

Başvuran olay tarihinde, Menemen T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu olarak bulunmakta iken odasında arama yapılmıştır.

Ceza infaz kurumu görevlileri başvurana ait günlüğün içeriğini uygunsuz olduğu, Devleti aşağıladığı, ceza infaz kurumu güvenliğini tehlikeye attığı gerekçeleri ile söz konusu günlüğün başvurandan alınarak ceza infaz kurumunda muhafaza edilmesine karar vermiştir.

Başvuranın söz konusu günlüğün kendisinden alınarak muhafaza edilmesine dair cezaevi kararına karşı yaptığı itiraz ve şikâyetler Karşıyaka İnfaz Hâkimliği ve Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.

Öte yandan, başvuranın söz konusu olay ve başka bazı cezaevi uygulamaları nedeniyle bazı ceza infaz kurumu görevlileri hakkındaki suç duyurusunda bulunmuş olup bu şikâyeti takipsizlikle sonuçlanmıştır.

Başvuranın Anayasa Mahkemesine yapmış olduğu bireysel başvuru kabul edilemez bulunmuştur.

Başvuran AİHM önünde, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında özel hayata saygı hakkının ve 10. maddesi kapsamında ifade özgürlüğünün ihlâl edildiğinden şikâyet etmiş ayrıca, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak günlüğünün kendisinden alınmasının mülkiyet hakkına haksız bir müdahale oluşturduğunu ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, başvuranın Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi'nin 23 Aralık 2016 tarihli kararının kendisine 23 Ağustos 2017 tarihinde tebliğ edildiğini tespit etmiştir.

Buna karşın Mahkeme, Hükûmetin itirazlarını dikkate alarak, başvuranın Mahkeme önündeki mevcut başvurusuna konu olan günlüğün kendisinden alınarak ceza infaz kurumunda muhafaz edilmesine ilişkin Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi kararına karşı Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmadığını, yalnızca ceza infaz kurumu görevlileri hakkında yürütülen ceza soruşturmasına ilişkin süreç bakımından bireysel başvuru yaptığını belirtmiştir.

Bu kapsamda, AİHM başvuranın Mahkeme önündeki şikâyetlerini Anayasa Mahkemesi önünde usulüne uygun şekilde ileri sürmediği sonucuna varmıştır.

¹³Kahraman / Türkiye Kararı, no. 34184/20, 24 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249994>

Sonuç olarak, AİHM Hükûmetin itirazını kabul ettiğini belirtmiş ve Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddeleri uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna oybirliği ile karar vermiştir.

6

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

14. Nederlandse Omroep Stichting (NOS) ve diğerleri/ Hollanda ¹⁴ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuran medya kuruluşlarının, Malaysia Airlines 17 sefer sayılı (MH17) uçağının düşürülmesi sonrasında Hollanda makamlarından talep ettikleri bazı devlet belgelerine erişimlerinin reddedilmesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS veya Sözleşme) 10. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü ve bilgi alma hakkını ihlâl ettiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuranlar, Nederlandse Omroep Stichting (NOS) başta olmak üzere çeşitli Hollandalı medya kuruluşlarıdır. Başvuranlar, MH17 uçağının düşürülmesi olayı sonrasında Hollanda hükûmetinin kriz yönetimi, diplomatik temasları ve karar alma süreçlerine ilişkin bazı resmî belgeleri talep etmiştir. Talep edilen belgeler arasında bakanlık yazışmaları, kabine toplantısı notları ve diplomatik değerlendirmeler yer almaktadır. Hollanda makamları ise uluslararası ilişkilerin zarar görmesinin önlenmesi, devam eden ceza soruşturmalarının etkilenmemesi ve ulusal güvenlik hassasiyetleri gibi gerekçelerle bazı belgeleri tamamen bazı belgeleri ise kısmen açıklamayı reddetmiştir

Başvuranlar, özellikle kamuoyunu yakından ilgilendiren ve çok sayıda kişinin hayatını kaybettiği böylesine önemli bir olay bakımından devletin daha yüksek düzeyde şeffaflık yükümlülüğü bulunduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca gazetecilerin demokratik toplumdaki “kamusal denetim” işlevinin gereği olarak söz konusu belgelere erişim hakkına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme yaptığı incelemesinde öncelikle, gazetecilerin ve medya kuruluşlarının kamu yararını ilgilendiren bilgilere erişim taleplerinin belirli koşullarda AİHS'in 10. maddesi kapsamında korunabileceğini yinelemiştir. Bu kapsamda Mahkeme, basın demokratik toplumdaki “*watchdog*” (kamusal gözetim) rolüne vurgu yapmıştır.

Bununla birlikte Mahkeme, devletlerin özellikle ulusal güvenlik, dış politika, diplomatik ilişkiler, kabine içi karar alma süreçlerinin gizliliği gibi alanlarda belirli bir takdir yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir.

Somut olayda Mahkeme Hollanda makamlarının ret kararlarının gerekçelendirilmiş olduğunu, bazı belgelerin kısmen erişime açıldığını, ulusal mahkemelerin idarenin ret kararlarını etkili şekilde denetlediğini, olayın oldukça hassas uluslararası ve diplomatik boyutlar içerdiğini tespit etmiştir.

¹⁴Nederlandse Omroep Stichting ve diğerleri / Hollanda Kararı, no. 20066/18, 21 Nisan 2026.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249690>

Mahkeme ayrıca, başvuruların bilgiye erişim taleplerinin tamamen reddedilmediğini, kendileri ile bazı bilgilerin paylaşılmış olduğunu ve devletin mutlak bir gizlilik politikası izlemediğini değerlendirmiştir.

Bu çerçevede Mahkeme, müdahalenin meşru amaçlara dayandığını ve demokratik toplumda gerekli ve orantılı kabul edilebileceğini ifade etmiştir.

Mahkeme, MH17 uçağının düşürülmesi olayına ilişkin bazı devlet belgelerinin açıklanmamasının, başvuruların ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim haklarına yönelik bir müdahale teşkil ettiğini kabul etmekle birlikte, bu müdahalenin ulusal güvenlik, diplomatik ilişkilerin korunması, kamu makamlarının karar alma süreçlerinin gizliliği gibi meşru amaçlara dayandığını değerlendirmiştir.

Bu nedenle Mahkeme, Hollanda makamlarının takdir marjını aşmadığı sonucuna ulaşmış ve Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

7

TOPLANTI VE DERNEK KURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

15. Toplumcu Kurtuluş Partisi / Türkiye¹⁵ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuran siyasi partinin “Türkiye Komünist Partisi 1920 (TKP 1920)” adını kullanmasının yasaklanması ve bu adın siyasi partiler sicilinden silinmesine ilişkindir.*

Başvuran parti, 2012 yılında “Toplumcu Kurtuluş Partisi” adıyla kurulmuş olup daha sonra adını “Türkiye Komünist Partisi” olarak değiştirmek istemiştir. Ancak aynı isimde daha önce kurulmuş bir siyasi partinin bulunması nedeniyle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından isim ve kısaltmanın değiştirilmesi talep edilmiştir.

Başvuran parti bu talebi kabul etmeyerek daha sonra adını “Türkiye Komünist Partisi 1920 (TKP 1920)” olarak değiştirmiştir.

Bunun üzerine Anayasa Mahkemesi, söz konusu ismin mevcut bir partiyle karışıklığa yol açtığını değerlendirerek önce uyarı kararı vermiş, ardından başvuran partinin bu karara uymaması üzerine 26 Mayıs 2016 tarihli kararıyla parti adının ve kısaltmasının hükümsüz olduğuna ve siyasi partiler sicilinden silinmesine karar vermiştir.

Başvuran parti hâlen faaliyetlerini “Toplumcu Kurtuluş Partisi” adıyla sürdürmektedir.

Başvuran Sözleşmenin 11. maddesi başta olmak üzere 5. ve 6. maddelerinin ihlâl edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, söz konusu tedbirin örgütlenme özgürlüğüne müdahale teşkil ettiğini kabul etmekle birlikte, müdahalenin kanuni bir temele dayandığını, meşru bir amaç izlediğini ve demokratik toplum düzeninde gerekli ve orantılı olduğunu değerlendirmiştir. Mahkeme ayrıca, başvuran siyasi partinin faaliyetlerini kesintisiz şekilde sürdürebilmiş olmasını dikkate alarak, ulusal makamların başvuran parti ve toplumun genel menfaatleri arasında adil bir denge kurduğunu belirtmiştir. Bu gerekçelerle AİHM, Sözleşme’nin 11. maddesi kapsamındaki şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

AİHM, başvuranın diğer şikâyetleri bakımından başvuru konusu olayda, kendi yetki alanına girdiği ölçüde yaptığı inceleme sonucunda, bu şikâyetlerin Sözleşme bakımından herhangi bir ihlâl görünümü ortaya koymadığını ifade etmiş ve bu şikâyetlerin de açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

¹⁵Toplumcu Kurtuluş Partisi / Türkiye Kararı, no. 10957/17, 24 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249993>

8

MÜLKİYET HAKKI

16. Akçay / Türkiye¹⁶ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın altı aydan fazla bir süredir taksi ruhsatlarını kullanmadığı gerekçesiyle bu ruhsatların iptal edilmesine bağlı olarak Sözleşme'ye Ek 1. Protokolün 1. maddesi anlamında mülkiyet hakkının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvurana ait iki ticari taksi plakasının bağlı bulunduğu araçların trafikten çekilmesinin ardından yürürlüğe giren Ticari Taksi Yönetmeliği uyarınca, başvuranın söz konusu plakalar için Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 17 Mart 2016 tarihinden itibaren altı ay içinde mevzuata uygun yeni bir araç tescil ettirmemesi nedeniyle taksi ruhsatları iptal edilmiştir.

Başvuranın, ticari taksi plakalarının yeniden faaliyete geçirilmesi talebiyle idareye yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine açtığı davada, İdare Mahkemesi, 1986 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı'na dayanarak ticari plaka sahibi olabilmek için taksi şoförlüğünün geçim kaynağı olarak sürekli şekilde icra edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme, başvuranın plakalardan kaynaklanan haklarının Ticari Taksi Yönetmeliği yürürlüğe girmeden önce sona erdiği sonucuna ulaşarak davayı reddetmiştir. Bu karar, istinaf incelemesinden geçerek kesinleşmiştir.

Başvuranın, herhangi bir tazminat ödenmeksizin malvarlığından yoksun bırakıldığını ileri sürerek mülkiyet hakkının ihlâl edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvuru ise açıkça dayanaktan yoksun bulunarak reddedilmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

AİHM, ticari taksi ruhsatlarının uzun süre kullanılmaması nedeniyle iptal edilmesinin ağır bir yaptırım niteliği taşıdığını kabul etmiştir. Bununla birlikte Mahkeme, başvuranın ticari taksi plakalarının, 17 Mart 2016 tarihli Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce de uzun süredir aktif olarak kullanılmadığını ve Yönetmelikle öngörülen altı aylık süre içinde ruhsatların yeniden etkinleştirilmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın gerekli işlemleri yaparak ruhsatlarının iptal edilmesini önleyebileceğini değerlendirmiştir.

Başvuranın, Yönetmelikten haberdar edilmediğini ileri sürmüştü de AİHM, idarenin düzenlemeyi duyurmak için çeşitli yollar kullandığını tespit etmiştir. Bu kapsamda meslek odalarının bilgilendirildiği, yerel gazetelerde ilan yayımlandığı ve Yönetmeliğin internet ortamında erişilebilir olduğu belirtilmiştir. Mahkeme ayrıca, söz konusu düzenlemenin bireysel değil genel nitelikte bir düzenleyici işlem olması nedeniyle kişisel bildirim yapılmasının zorunlu olmadığını ifade etmiştir.

¹⁶Akçay / Türkiye Kararı, no. 41669/21, 17 Mart 2026. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-249135>

AİHM, ticari faaliyette bulunan kişilerin, faaliyet alanlarına ilişkin mevzuat değişikliklerini takip etme konusunda özenli davranmalarının beklendiğini vurgulamıştır. Mahkemeye göre, başvuranın yalnızca ticari taksi plakasına yatırım yapan bir kişi olması da onu bu yükümlülükten muaf tutmamaktadır. Bu bağlamda Mahkeme, başvuranın lisanslarının durumunu uzun süre takip etmemesini özen yükümlülüğüyle bağdaşmayan ihmalkâr ve spekülâtif bir tutum olarak değerlendirmiştir.

Sonuç olarak AİHM, başvuranın ruhsatlarının iptal edilmesine kendi davranışlarıyla da katkıda bulunduğunu, müdahalenin başvurana aşırı ve orantısız bir yük yüklediğini ve kamu yararı ile bireysel menfaatler arasındaki adil dengenin bozulmadığını belirterek, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

Adalet Bakanlığı Eski Yargıtay Ek Hizmet Binası C Blok Devlet Mahallesi Vekaletler Caddesi No:2/1 Çankaya/ANKARA

T: 0 (312) 549 33 01 F: 0 (312) 549 33 89

e-mail: inhak@adalet.gov.tr